

Motion till riksdagen

1988/89:Sk346

av Görel Bohlin (m)

Avdrag för gåvor till kulturmiljövård

Våren 1988 överlämnades till riksdagen en proposition om kulturmiljövård. I denna uttalades att det är en nationell angelägenhet att vårda och skydda den del av vårt kulturarv som utgörs av vår kulturmiljö. Det sades också att ytterst vilar ansvaret för kulturmiljövården på staten.

Det är en nationell angelägenhet, en angelägenhet för oss alla, stat, kommun och enskilda, att slå vakt om och att vårda vårt kulturarv. När det emellertid gäller arkeologiska utgrävningar i samband med fornfynd som görs vid en byggarbetsplats är den kostnadsbörda som åsamkas byggherren, som ofta är en kommun eller en enskild, så oerhörd att detta kan hindra såväl utgrävning som byggnation. Det blir ingenting alls.

Några exempel: I Skara kostade år 1987 en arkeologiskt utgrävd kubikmeter 2 200 kronor exklusive arbetsbodar, transporter etc. En utgrävningsyta på 15 x 25 meter och två meters djup kostade därmed 1,65 milj. kr. I Sigtuna har en utgrävning på 1000 m² och 3 m djup kostnadsberäknats till 5 miljoner kronor.

För att lindra kostnaderna men ändå för framtiden bevara kulturlagren kan riksantikvarieämbetet medge att "lock får läggas" på kulturlagren i form av en betongplatta på pålar, som man sedan bebygger, den s.k. Bjerkingemetoden. Metoden har emellertid kritiserats av många, i synnerhet vad gäller stora ytor. Kulturlagren torkar och förstörs snabbt. Försurningen påskyndar därvid förstörelseprocessen.

● Över huvud innebär luftföroreningarna att förstörelseprocessen accelererar. De vackra kyrkoruinerna i Sigtuna hotar att snabbt vittra sönder liksom exempelvis slottsruinen Mörby i Norrtälje.

Kvarteret Trädgårdsmästaren i Sigtuna skall bebyggas. Kvarteret är centralt beläget och forskare räknar med att just på denna plats finns synnerligen intressanta lämningar. Inför risken att den nämnda plattläggningsmetoden skulle komma till användning, fornlämningarna förstöras och att vi i vår tid inte skulle få de kunskaper som en utgrävning kunde ge, startades en insamling för att bekosta en utgrävning. Från en enig forskarelit, från allmänhet, från enskilda och från massmedia har man tryckt på om att utgrävningar måste göras, att inte detta tillfälle att få fram en stor och betydande pusselbit i den svenska historien skall missas. Insamlingsarbetet har pågått i över ett halvt år. Intresset från enskilda människor är stort, liksom offerviljan. Även företag har skänkt pengar, men insamlade medel räcker inte långt. Det är en gigantisk uppgift att skaffa fram tillräckligt med pengar, vilket torde framgå av kostnadsberäkningen. Sannolikt skulle

uppgiften vara lättare, om gåvor till projekt av den här arten kunde göras skatteavdragsgilla för såväl företag som enskilda.

Det är en gemensam nationell uppgift att slå vakt om vårt kulturarv, men frågan är, om staten i sådana fall tar något ansvar alls. Det är mycket svårt att få statliga bidrag och om de ges är de synnerligen blygsamma. Således har riksantikvarieämbetet till det här nämnda Sigtunaprojektet utlovat 100 000 kronor.

Även om s.k. sponsring från näringslivet blivit allt vanligare, även om ofta företag och enskilda är mycket engagerade i kulturevenemang och kulturräddning, så innebär gåvor alltid en uppoffring. En reducering av skatten mot uppvisande av kvitto kunde därför underlätta för olika givare att hjälpa till att rädda kulturarvet. För staten kunde ju en sådan lagändring markera även ett statligt engagemang, eftersom ju ytterst enligt proposition 1987/88:104 ansvaret åvilar staten.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om regler för skattereducering vid gåvor för att rädda vår kulturmiljö i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 18 januari 1989

Görel Bohlin (m)

Mot. 1988/89
Sk346